

УДК 130.31

Кулігіна А.В. ¹

Арсентьева Г.О. ²

¹ студ. гр. ГФ-210 НУ «Запорізька політехніка»

² канд. філос. н., доц. каф. філософії, НУ «Запорізька політехніка»

СПІВВІДНОШЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ І БЕЗДІЯЛЬНОСТІ В ФІЛОСОФІЇ У-ВЕЙ

У-вей - це особлива категорія даосизму, яка має на увазі невтручання в природний хід речей. Згідно Лао-Цзи, якщо хто-небудь прагне панувати миром і маніпулює ним, того буде спіткати невдача. Якщо хто хоче привласнити його, втратить його. У цьому є вся суть філософії у-вей.

Такі погляди заздалегідь суперечать західної філософії успіху, яка закликає бути активним, діяти наперекір всьому, завойовувати світ і завжди бажати більшого. Однак, як ми знаємо, цей підхід часто стає причиною депресії і стресів, в той час як у-вей допомагає подолати складний життєвий період.

У-вей не варто плутати з неробством. Дотримуватися філософії у-вей не означає, що треба бездіяльно спостерігати за життям і критикувати інших людей. У-вей - це натхненний стан людини, яка наповнена життєвою енергією і присвячує свої дії тільки вищій меті. Ця людина не витрачає енергію на дрібниці і діє, лише коли для цього настає найкращий час. І тоді весь світ підтримує його.

Щоб правильно застосувати у-вей, потрібно, перш за все, усвідомити себе частиною всесвіту. Потрібно відчуті тісний зв'язок і єдність з усім сущим. Тільки так можна знайти внутрішню свободу і припинити жити в боротьбі з навколишнім світом.

У-вей (кит., букв. – не-діяння, відсутність [цілеспрямованої] діяльності) - термін китайської філософії, особливо даосизму. Складається з ієрогліфів «у» («відсутність / небуття»), що виконує роль оптативної заперечення, і «вей» («діяння, звершення, здійснення»), що означає цілеспрямований процес діяльності по досягненню конкретного стану. Згідно прямої дефініції «Мо-цзи»), «вей - це прагнення до бажаного на основі вичерпного знання. Даоси, проголосивши відмова від свавільного визначення мети й висміявши віру в вичерпне знання, висловили в негативному понятті «у-вей» принцип невтручання в природний порядок речей і хід подій ні з етичних (конфуціанство), ні з прагматичних (легізм) позицій. У-вей передбачає, проте, специфічну (органічну і спонтанну) активність у вигляді «здійснення не-діяння» «заняття справою не-діяння», чому властива універсальна результативність, бо така сутність «постійно недіючого , але все здійснючого дао, і так само повинно проявлятися де.

Варто зауважити, що у даосів цей принцип отримав два різних тлумачення: одне близьке до легістського - недіяння в сенсі прагнення до високої якості управління, полегшення управління, інше - абсолютне недіяння, відсутність бажання брати участь в життєвих зіткненнях.

Існує спірна точка зору про те, що даоси запозичили поняття у-вей у легістів. Але швидше за все, поняття у-вей було введено в ужиток і розвивалося паралельно і легістами, і даосами. При цьому ранні даоси були більш схильні до тлумачення у-вей в сенсі абсолютного відчуження, що цілком відповідало епосу ранніх пустельників, «практиків» протодаосізма з їх граничними формами відчуження. Можливо і те, що пізніше тлумачення принципу у-вей даосами набуло і інші відтінки, близькі до легістських. Звичайно, і в даоських трактатах є фрази про зразкове правління тощо, але,

тим не менш, соціальний практично-політичний сенс поняття у-вей в даоській філософії і пізніше в релігійному даосизмі не мав нічого спільного з легістськими вимогами централізованого бюрократичного правління. Навпаки, даоський принцип недіяння вів до відмови від централізовано-бюрократичних держав на користь замкнутих громад з натуральним господарством.

Відаючи перевагу безперестанку бездіяльності, збита з пантелику і помиляється людина, тим самим виключає себе з кругообігу життя. Даосизм розглядає життя як цикл розвитку в русі, колесо, обертання якого несе постійні зміни і для якого потрібна енергія. Той, хто освоює бездіяльність, захищає відсутність руху, змін і енергії. І, викинута на узбіччя життя, бездіяльна людина не може очікувати, що її філософія принесе їй яку-небудь користь. Навпаки, вона може очікувати лише труднощів і невдач. Нерухома вода стає стоячою. Застій крові викликає гангрену. Неохайне тварина нездорово.

Дао розглядає обидві сторони будь-якого явища, щоб дізнатися його справжнє значення і сферу застосування. Такий розгляд протилежностей є однією з найважливіших теорій, що впливають з принципу Ін-Ян. Природне коло вимагає, щоб протилежності взаємодіяли для рівноваги і гармонії: день і ніч, життя і смерть, літо і зима. Це чергування, зване принципом єдності протилежностей, можна застосувати, щоб дізнатися, як по-справжньому використовувати не-діяння.